

Esihist. tsto 281 / 20.12.1991

M

KAUSTINEN METSÄKYLÄ PLÄKKISENHARJU 2

Kivikautisen asuinpaikan
koekaivaus 1991
P. Kankkunen

sisälllys

arkistotietoja	2
tiekarttaote	3
peruskarttaote	4
johdanto	5
sijainti ja topografia	6
kaivaustekniikka	6
havainnot kiinteistä jäänteistä ja löydöt	7
diat	7
negatiivit	7
kuvataulu	8
yleiskartta	9
Kopio Matti Bergströmin yleiskar- tasta v. 1984	10
Kopio tilan RN:0 43 rekisteri- kartasta	11

arkistotietoja

Kunta: Kaustinen
Kylä: Metsäkylä
Kohde: Pläkkisenharju 2, Vaasan SKL 47
Tila: Mäntyharju, RNo 43, om. Esa Jylhä, os. Alavetelintie 196,
69600 Kaustinen

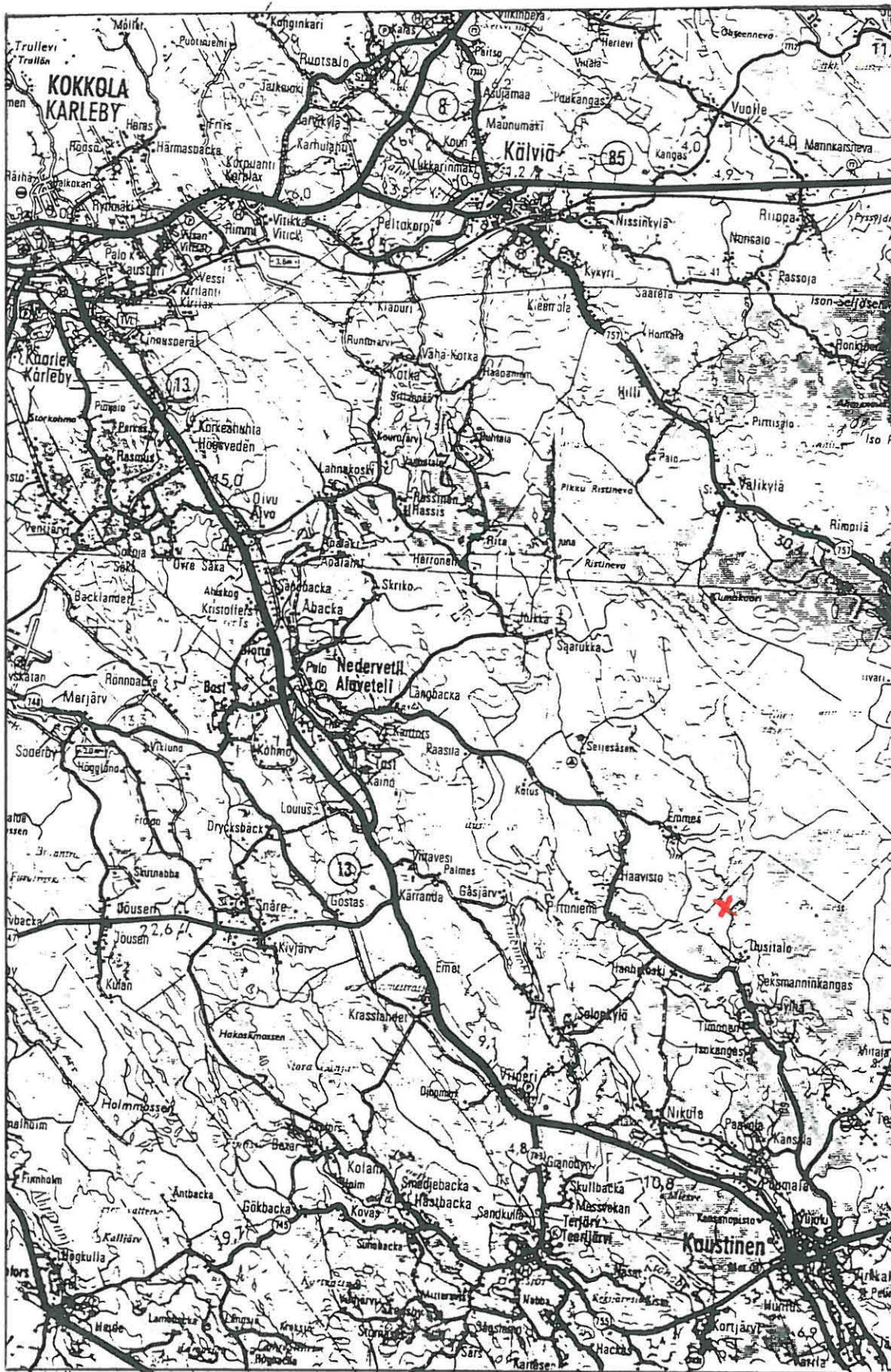
Kaustisen kirkolta linnuntietä n. 12 km pohjoiseen
Peruskartta: 2323 09 ULLAVANJOKI, Hki 19
Koordinaatit: x = 7061 88 - 7062 22, y = 482 08 - 11,
z = n. 60-65 m mpy

Aiemmat tutkimukset: M. Bergström 1983 tark. SKL 40
P. Kankkunen ja K. Katiskoski 1990 tark.

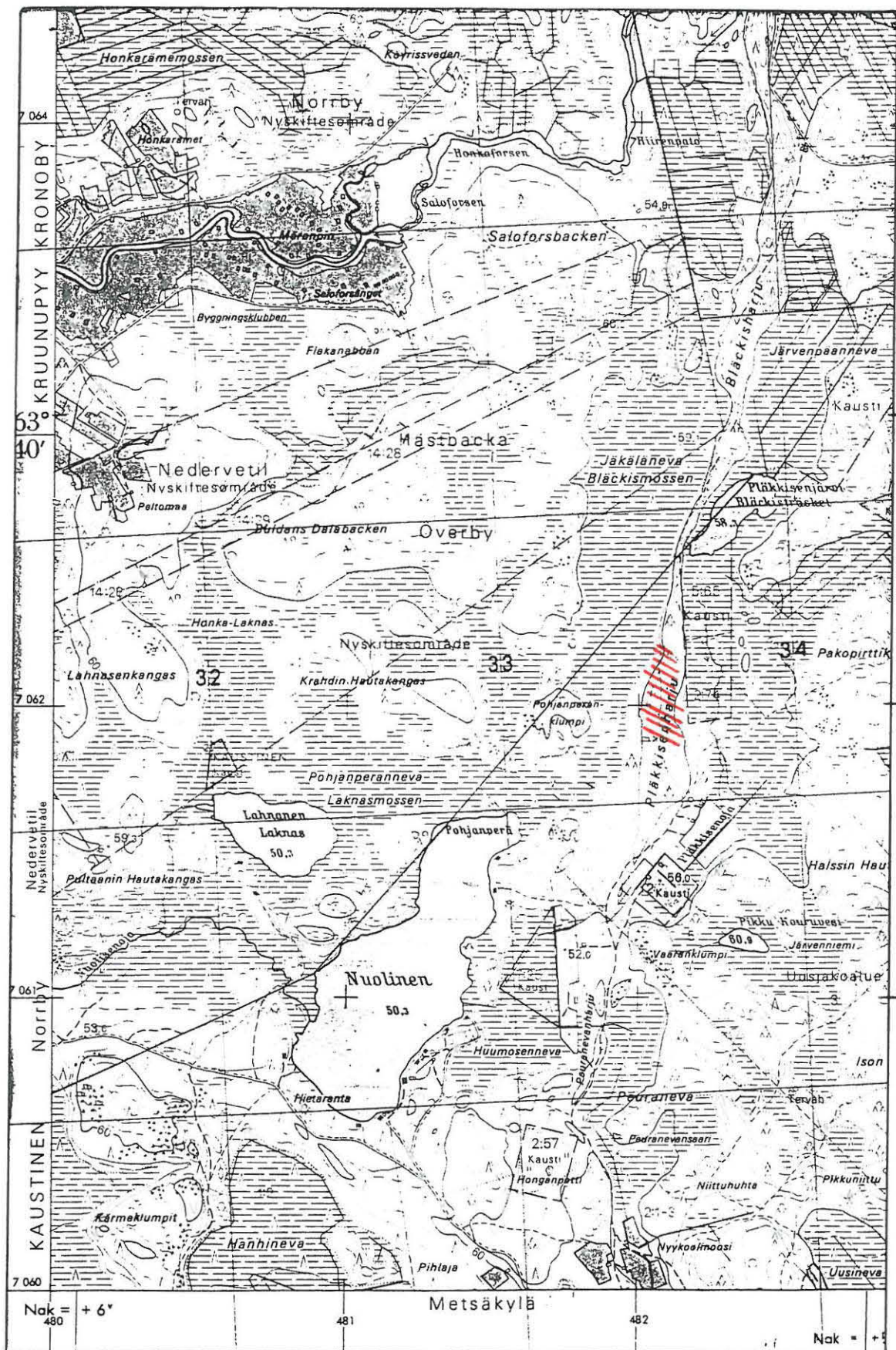
Aiemmat löydöt: KM 25326, KM 25977

kertomukseen liittyy: -löydöt KM 26779:1-7
-diat 23464-65
-negatiivit 86166-68, 86²44-47
-yleiskartta 1:1000, A2

KAUSTINEN METSÄKYLÄ PLÄKKISENHARJU 2 (SKL 47)
ote tiekartasta GT 10 - tutkimusalue merkitty punaisella

KAUSTINEN METSÄKYLÄ PLÄKKISENHARJU 2 (SKL 47)
ote peruskartasta 2323 09 ULLAVANJOKI
koordinaatit: x = 7061 88-7062 22, y = 482 08 - 11,
z = n. 60-65 m mpy
kaivausalue merkitty punaisella

JOHDANTO

Kaustisen Pläkkisenharjun palstan RNo 43 omistaja otti yhteyttä museovirastoon keväällä 1990 ja ilmoitti aikovansa aloittaa soranoton alueeltaan. Samana kesänä paikalle tehtiin tarkastusmatka, mutta koska maanomistaja ei ollut lähettänyt karttaa alueestaan ja suunnitelmistaan ei tarkastusta osattu kohdentaa varmuudella oikealle paikalle. Syksyllä 1990 alueelle suoritettiin toinen tarkastuskäynti. Kohde otettiin varalle koekaivausryhmän kesän 1991 kenttätöohjelmaan Kaustisen Kirkkoharjun kivikautisen asuinpaikan tutkimusten yhteyteen. Maanomistajaan otettiin yhteyttä ja saatiin suullinen selvitys hänen soranotto suunnitelmistaan. Alueelle ehdittiin tehdä muutama koekuoppa Kirkkoharjun kaivausten yhteydessä 12-14.6.1991. Piirtäjänä toimi fil.yo. Simo Vanhatalo ja kaivauksenjohtajana allekirjoittanut.

Helsingissä, 4.11.1991

Päivi Kankkunen

SIJAINTI, TOPOGRAFIA ja MAAPERÄ

Kaustisen Pläkkisenharjun kivikautinen asuinpaikka sijaitsee linnuntietä noin 12 km Kaustisen kirkosta pohjoiseen. Löydöt ovat Pläkkisenharjun eteläpäästä. Pläkkisenharju on pitkä ja kapea harju, joka jatkuu noin 6 km pohjoiseen Köyrisenharju-nimisenä aina Kälviän puolelle saakka. Harjun Kaustisen puoleisessa eteläpäässä, sen itäpuolella on vuonna 1983 Matti Bergströmin tarkastama kodanpohjaryhmä, SKL 40. Kohteesta SKL 47 kohteeseen SKL 40 on matkaa noin 150 m.

Pläkkisenharju on tutkimusalueella melko kapea ja jyrkkärintainen; se muuttuu laakeammaksi laskiessaan eteläänpäin. Harju on osittain parturoitu ja laikutettu, osittain se kasvaa pientä, tiheää, nuorta männikköä. Kaustisen puolella harjun pohjoisosassa on mäntykangasta.

Harjua ympäröivät suuret sucalueet, joissa on pieniä kangassarekkeita. Harjun kaakkoispuolella on tervahauta ja pari pientä peltotilkkaa. Harjun eteläosasta noin 400 m lounaaseen on Nuolisen järvi ja harjun kapeimmalla kohdalla, sen itäpuolella on pieni Pläkkisenjärvi.

Pläkkisenharjun eteläpäästä noin 100 m eteläkaakkoon on pieni mäki Vaaranklumpi, jonka laella on 8 röykkiötä, SKL 41. Nuolisen etelälounasrannalla on SKL-kohde 42.

Pläkkisenharju on ehyt pientä, sen itäreunassa olevaa hiekkakuoppaa lukuunottamatta. Maaperää voitiin nyt kesällä 1991 havainnoida tarkemmin, koska maanomistaja oli laikuttanut alueen syksyn 1990 jälkeen. Maaperä näyttää koko alueella olevan kärkeä soraa ja moreenia eikä ainakaan kynnösjäljissä ollut havaittavissa kulttuurimaata.

KAIVAUSTEKNIikka

Pläkkisenharjun asuinpaikka-alueetta aloitettiin tutkimaan koekuoppaverkostolla, joka sijoitettiin pääilmansuuntien mukaiseen koordinaatistoon; linjat mukailivat samalla maaston muotoja. Kuopan koordinaatti luettiin lounaiskulmasta. Koekuopat olivat neliömetrin suuruisia ja niitä ehdittiin kaivaa 9 kpl kymmenen metrin välein. Koekuoppalinja laadittiin olemassa olevan sora-kuopan yläpuolelle - maanomistajan suunnitelmista ei ollut tietoa kaivauksen aloitusvaiheessa.

Koekuopasta poistettiin turve lapiolla, minkä jälkeen kuopat kaivettiin pelkoilla keskimäärin 40 cm:n syvyyteen. Muistiinpanojen jälkeen ne peitettiin. Vaaituksia ei otettu, koska korkeuskiintopistettä ei ehditty siirtää tutkimusalueelle.

HAVAINNOT KIINTEISTÄ JÄÄNTEISTÄ JA LÖYDÖT

Koekuopissa kuten myös kynnös jäljissä oli havaittavissa poikkeuksetta normaali maannos. Vain koekuopasta 2 tuli kvartsi-iskos kerroksesta 0-10 cm. Siellä, täällä hyvin harvakseltaan oli laikutus jäljissä näkyvillä kvartsi-iskoksia ja muutama ydin; näistä osa otettiin talteen (7 kpl iskoksia, 2 ydintä), osa jätettiin asuinpaikalle. Kvartsilöydöt ovat varsin hyvälaatuisia kvartsimateriaalia.

Tarkastuksen yhteydessä löydettiin harjun päällä kulkevan pienen metsätien itäpuolella olevaan kuopanteeseen kaivetusta koekuopasta kvartsi-iskos (KM 25977). Sekä kaivauksen että tarkastuksen yhteydessä on löytöjä poimittu harjun päältä. Löytöalueet on merkitty yleiskarttaan sivulla .

Asuinpaikalla on kartoitettu 6 laakeaa painannetta, joista kolme on harjanteen päällä. Kaksi painanteista on kooltaan n. 7x10 m, pienin n. 5x5 m. Harjun alaosassa olevat kuuluvat todennäköisesti myöhempään aikaan. Lisäksi on asuinpaikan pohjoisosassa kiinnitetty huomiota harjun rinteessä olevaan ikäänkuin tasattuun alueeseen, jonka rinteelaskun puoleinen sivu vaikutti kivillä pengerrytylle. Tämän tasanteen luota, sen alapuolitse kulkevalta tieltä, ovat pohjoisimmat kvartsilöydöt.

Asuinpaikan laajuuden määrittämiseksi tarkoitettuja kaivaustutkimuksia ehdittiin vasta alustavasti saattaa alkuun. Laikutus jäljistä ja 9 koekuopasta tehtyjen havaintojen perusteella vaikuttaa sille, ettei kyse ole kovin pitkäaikaisesta tai intensiivisesti hyödynnetystä asuinpaikasta, koska löytöjä vaikuttaisi olevan melko niukasti eikä kulttuurikerrosta ole päässyt kehittymään. Asuinpaikalla mielenkiintoista ja sen ajoitukselle ja funktiolle tärkeintä näyttäisi olevan havaittujen kiinteiden rakenteiden tutkiminen. Asuinpaikan yhteys noin 150 m:n päässä olevaan painanneryhmään vaatii myös lisätutkimuksia.

DIAT

- 23464 Yleiskuva harjulle sorakuopalle vievältä tieltä, kuvattu kaakosta
 23465 Yleiskuva tutkimusalueelle, tien molemmin puolin painanteet, kuvattu etelästä

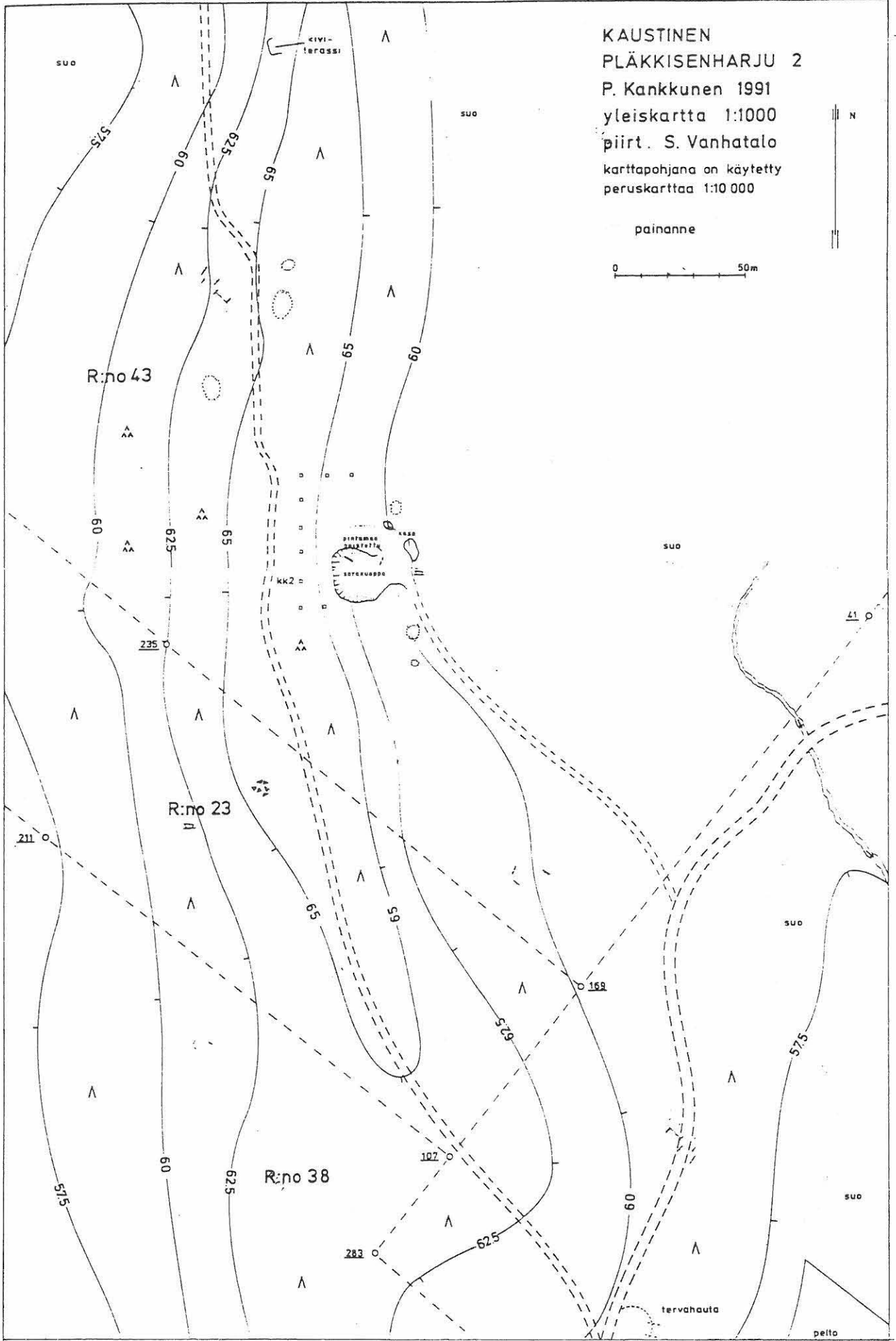
NEGATIIVIT

- 86166 Yleiskuva tutkimusalueelle, vasemmalla harjunpäällä kulkeva metsätie, taustalla näkyvän tien kohdalta löytöjä, kuvattu eteläkaakosta
 86167-68 Panoraama. Tien itäpuoleinen kuopanne, kuvattu pohjoisesta
 86244-45 Yleiskuva tutkimusalueelle, harjunpäällisyys, taustalla koekuoppia, edustalla itäinen painanne, kuvattu pohjoiskoillisesta
 86246-47 Panoraama. Yleiskuva harjulle. Kuvattu sorakuopalle vievältä tieltä

KAUSTINEN
 PLÄKKISENHARJU 2
 P. Kankkunen 1991
 yleiskartta 1:1000
 piirt. S. Vanhatalo
 karttapohjana on käytetty
 peruskarttaa 1:10 000

painanne

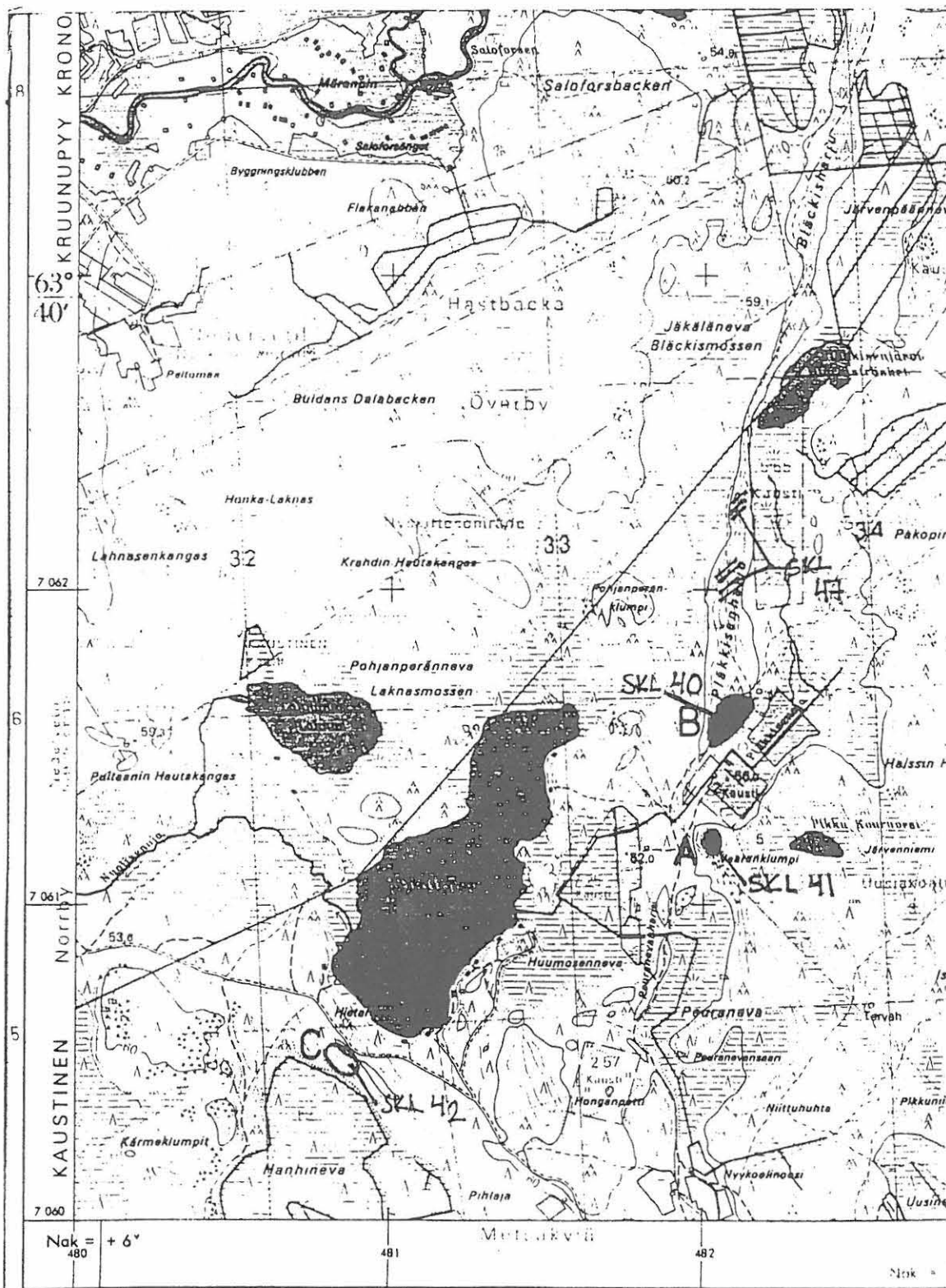

KAUSTINEN Nuolisen alue (Vaaranklumpi ja Pläkkisenharju)

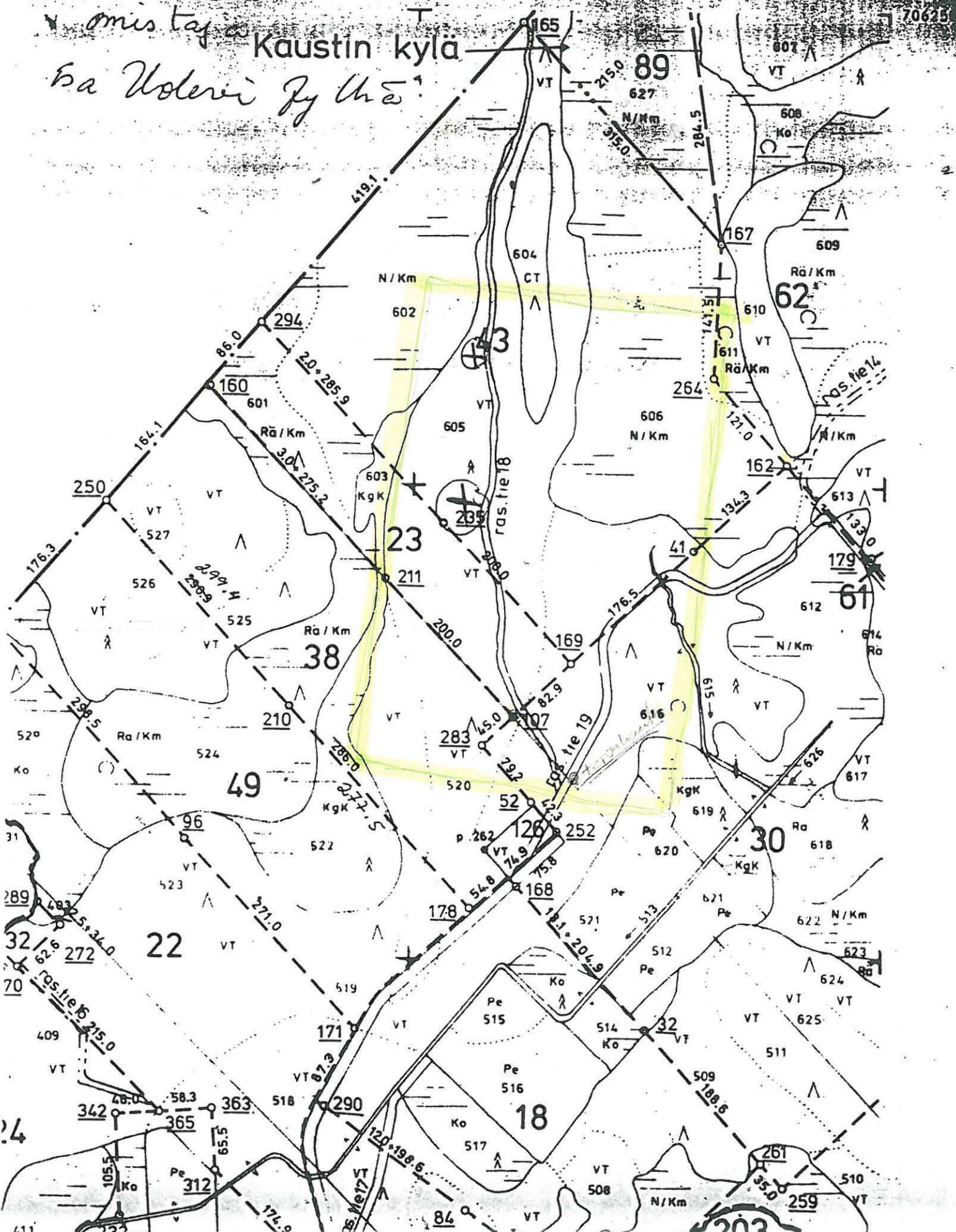
Matti Bergström 1984

Ote peruskartasta 1:20000 2323 09 ULLAVANJOKI (1979)

- tarkastuskohteet merkitty punella: A Vaaranklumpi
- B Pläkkisenharju
- C Hietaranta

Tila 43
 omistaja Kaustin kylä
 Ka Uoleri Jyhtö

F. 86246-47 YLEISKUVA HARJULLE. KUVATTU SORAKUOPALLE
JOHTAVALLA TIELTÄ, KAAKOSTA

F. 86244-45 YLEISKUVA TUTKIMUSALUELLE, HARJUN PÄÄLLYSTÄ
TAUSTALLA KOEKUOPPIA, EDESSÄ ITÄINEN KUOPAKINE
KUVATTU POHJOISKIDILISESTÄ